

Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2025

Ekonomiska ramar för budget 2025 och plan 2026–2028

Grunduppdrag, driftsbudget till nämnder

Inriktningsmål och program

Tilläggsuppdrag till nämnder och bolag

Innehåll

Viktiga utgångspunkter i planeringsdirektivet	4
Förutsättningar för planperioden 2025–2028	5
Ekonomiska förutsättningar	5
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	6
Demografisk utveckling	7
Näringslivskonjunktur	8
Bostadsmarknad och bostadsförsörjning	8
Arbetsmarknadskonjunktur, kompetensförsörjning och löneutveckling	10
Sammanfattning	11
Grunduppdrag och resurstilldelning till kommunens nämnder	12
Kommunstyrelsen	14
Tekniska nämnden	17
Byggnadsnämnden	20
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	22
För- och grundskolenämnden	24
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	26
Individ- och familjenämnden	28
Äldrenämnden	30
Kulturnämnden	32
Fritidsnämnden	34
Personalnämnden	36
Valnämnden	37
Gemensamma nämnder	38
Inriktningsmål och program	39
Kommunfullmäktige styr med inriktningsmål och program	39
Inriktningsmål	40
Program för tillväxt	41
Program för social hållbarhet	43
Program för Klimatneutrala Umeå 2040	49
Personalpolitiska mål och uppdrag	53
God ekonomisk hushållning - Ekonomiska riktlinjer, tilläggsuppdrag och finansiella mål ...	54
Uppföljning, analys och utvärdering	55
Lagstadgade planer	56
Budget 2025 och plan 2026–2028 för nämnder och styrelse	57

Tabell 1. Budgetramar nämnder och styrelse 2025.....	57
Tabell 2. Specifikation av kommunstyrelsens budgetram	58
Tabell 3. Resultaträkning 2024–2028.....	59
Tabell 4. Finansieringsbudget 2024–2028	59
Tabell 5. Nyckeltal	60
Investeringsramar 2025–2028	61
Tabell 6. Investeringsramar per nämnd	62
Tabell 7. Nya investeringsprojekt, över 50 mnkr	62
Redogörelse för ekonomin i de kommunala bolagen	63
Tabell 8. Prognos investeringar bolagskoncern, mnkr.....	64
Bilagor till planeringsdirektiv 2025	65

Viktiga utgångspunkter i planeringsdirektivet

Planeringsdirektivet och budget för 2025 tar utgångspunkt i regeringens vårproposition med avseende på utveckling av skatteunderlag och statsbidrag. Skattesatsen är oförändrad jämfört med 2024. För att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi har resultatkravet höjts till 2 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. I prioriteringarna har vägts in hur den demografiska utvecklingen ser ut samt att PO-pålägget sänks 2025 mot bakgrund av att kostnaderna för kollektivavtalad pension prognosticeras minska.

Fokusområdena för 2025 års budget är:

- Vårldsuppdraget – att säkra en god välfärd för kommuninvånarna
- Säkerhet och ökad beredskap
- Klimat och miljö

Förutsättningar för planperioden 2025–2028

Ekonomiska förutsättningar

Den globala ekonomin påverkas av två stora störningar, den tidigare covid-19-pandemin och pågående krig i Ukraina. Effekterna av dessa har lett till stor påverkan på arbetsmarknaden och hög inflation i många länder. För att motverka den höga inflationen har världens centralbanker höjt styrräntorna kraftigt under 2022 och 2023.

Lågkonjunktur och urholkad köpkraft

Inflationen bedöms vika ned 2024, men även om inflationen sjunker kommer den högre prisnivån och räntenivåerna att bestå. Det medför en ihållande urholkning av köpkraften för alla sektorer av ekonomin. Den höga inflationen ger kraftigt ökade pensionskostnader och höga prisökningar i de kommunala verksamheterna 2024. Riksbankens inflationsmål på 2 procent väntas nås 2025, men anpassningen till varaktigt högre prisnivå och räntor kommer sannolikt att pågå flera år efter att inflationen normaliserats.

Fallande inflation blir avgörande för vändning 2025

Kommunernas samlade resultat bedöms bli negativt 2024 för att sedan förbättras till att motsvara 2 procent av skatter och bidrag 2025, under förutsättning av att inflationen faller. 2026 förbättras resultatet ytterligare då pensionskostnaderna fortsätter minska och 2027 är prognosen tillbaka till vad som skulle kunna betraktas som normal utveckling.

Långsiktighet och omställning

Utöver de ekonomiska förutsättningarna är kompetensförsörjning en av de största utmaningarna för kommunerna. Samtidigt som kommunerna måste spara behöver de rekrytera och behålla kompetent arbetskraft samt ställa om verksamheten utifrån brist på tillgänglig arbetskraft. Dessutom förväntas kommunerna göra insatser för klimatförändringar, grön omställning och för att motverka kriminalitet. De utmaningar som kommunerna står inför kräver långsiktiga analyser för att kunna vidta strukturella åtgärder i omställningsarbetet.

Förutsättningar för Umeå kommun

Skatteintäkterna utvecklas enligt prognos relativt väl i nominella tal under planeringsperioden. Efter en inbromsning 2024 ökar skatteunderlaget snabbare under åren 2025 till 2027, ungefär i linje med historiska genomsnitt. Realt sett är dock utvecklingen svagare än den historiska trenden.

Pensionskostnaderna, som ökat kraftigt de senaste åren, väntas sjunka väsentligt 2025 till följd av antagandet om sänkt inflation.

Investeringsstakten de kommande åren ligger betydligt över historiska nivåer, bland annat som en följd av uppskjutna investeringar under pandemin. Den höga investeringsnivån förväntas bestå även efter planeringsperioden och för perioden 2023–2033 väntas investeringarna mer än fördubblas i förhållande till de senaste 10 åren. Mot bakgrund av att den senaste demografiprognosen visar på en lägre ökningstakt än tidigare, främst beroende på lägre födslootal, samt att behoven av äldreomsorg är under förändring har kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott gett äldrenämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt tekniska nämnden i uppdrag att analysera konsekvenserna i investeringsbehoven utifrån detta. Uppdragen ska avrapporteras under hösten och vävas in i planeringen för 2026-2029. En långsiktig finansiell analys har genomförts som bland annat visar på den påverkan en hög investeringsnivå får på kommunens ekonomi. Med ett oförändrat resultatkrav på 1% i kombination med planerade investeringar leder det till att självfinansieringsgraden sjunker, låneskulden ökar kraftigt och soliditeten försämras.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling och förändringar av statsbidrag och regleringar i budgetproposition för 2024 samt på Umeå kommuns egen befolkningsprognos.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Umeå kommun (mnkr)	Budget 2024*	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning i budget 2024 och prognos 2025-2028	9 346	9 786	10 281	10 776	11 232
<u>Specifikation prognos:</u>					
Skatteintäkter	7 894	8 303	8 744	9 239	9 688
Inkomstutjämning	1 399	1 507	1 630	1 731	1 798
Kostnadsutjämning	-859	-858	-881	-923	-934
Regleringsbidrag	408	318	270	210	158
LSS-utjämning	227	223	225	227	228
Strukturbidrag	0	0	0	0	0
Införandebidrag	0	0	0	0	0
Slutavräkning	4	0	0	0	0
Fastighetsavgift	273	293	293	293	293
Summa	9 346	9 786	10 281	10 776	11 232

* Enligt KF beslut 27 november om justering av budget.

Kommunfullmäktige fastställde i juni 2023 skattesatsen för år 2024 till 22,80 kr. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning beräknas öka med 440 miljoner kronor mellan budget 2024 och budget 2025.

Demografisk utveckling

Oroligheterna i omvärlden avlöser varandra och bidrar till att skapa osäkra förutsättningar kring prognoser om befolkningens utveckling. Under 2023 var antalet födda rekordlångt och under 2024 års första månad fortsatte trenden med ett rekordlångt antal födda. Trenden från fjolåret håller alltså i sig. Den stigande inflationen har sedan slutet av 2022 vänt och påbörjat sin nedgång mot Riksbankens målsättning om 2 procent vilket påverkar framtidsutsikterna för många hushåll. Förbättrade ekonomiska förutsättningar bedöms få en viss positiv inverkan på antalet födda.

De senaste tio åren har Sveriges befolkning ökat med drygt 965 000 personer. Det motsvarar en ökning på 10,1 procent eller en årlig tillväxttakt på 0,97 procent. De kommande tio åren beräknas befolkningen öka men i en lägre takt. År 2033 beräknas Sveriges folkmängd ha ökat med mindre än 500 000. Det motsvarar en ökning med 4,6 procent eller 0,45 procent per år. Antalet födda ökade tillfälligt under pandemin men efter släppta restriktioner återgick antalet till den långsiktigt nedgående trend som har setts de senaste tio åren. Under det helåret 2023 minskade antalet födda i Sverige med 4,5 procent jämfört med 2022 års utfall.

Skatteverket har i uppdrag att upprätthålla korrekta register inom folkbokföringen. Under året har extra medel för kontroller tillförts för att kontrollera och rätta avvikelser i befolkningsregister. Prognoser visar på drygt 34 000 felaktigt registrerade invånare i Sverige. För Umeå är prognosen 520 individer. Under helåret 2023 har 237 invånare i Umeå avskrivits och därmed tagits bort som invånare i Umeå kommun. Dessa individer försvinner ur våra register som utvandrade från landet.

Befolkningsutvecklingen i Umeå kommun under 2023 var lägre än under 2022 och på en lägre nivå än tidigare år. Den lägre tillväxten förklaras i likhet med riket av ett minskat antal födda samt högre utvandring i form av Skatteverkets avregistreringar av ej avregistrerade men utflyttade studenter.

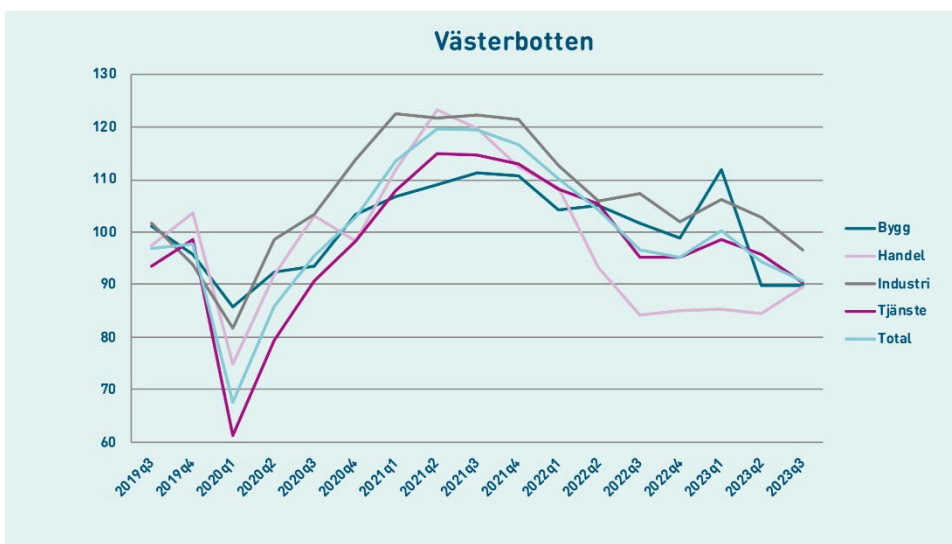
Den aktuella befolkningsprognosen 2024–2035 utgår från den faktiska befolkningen i Umeå år 2023 och sträcker sig fram till och med prognosens slutår 2035. Befolkningsutvecklingen i årets prognos hamnar marginellt lägre än i fjolårets prognos. Totalt sett prognostiseras befolkningen i Umeå kommun att växa med drygt 13 500 personer, från 133 091 invånare år 2023 till drygt 146 500 invånare 2035. Den genomsnittliga befolkningsökningen är drygt 130 personer årligen. Ökningstakten är jämn men något lägre i början än i slutet av

prognosperioden. Enligt prognosen kommer Umeå kommun att passera 140 000 invånare under år 2030.

Näringslivskonjunktur

I grunden är bedömningen av perioden negativ med fortsatt utmanande konjunkturläge efter pandemi och konflikter. Nuvarande bedömning är att konjunkturen vänder uppåt igen 2026. Främst ränteläget innebär att hushållens köpkraft fortsätter att urholkas samtidigt som den viktiga byggsektorn för bostäder bromsat in. Umeå och Norra Sverige fortsätter dock att dra nytta av de stora industri och infrastruktursatsningarna som till viss del väger upp, samtidigt som resursbrist förekommer i vissa sektorer. Norra Sveriges konjunktur bedöms starkare än övriga Sverige och Umeås starka branschbredd och stora offentliga sektor skapar i vanlig ordning motståndskraft mot starka svängningar.

Norrlandsfondens konjunkturbarometer för Västerbotten

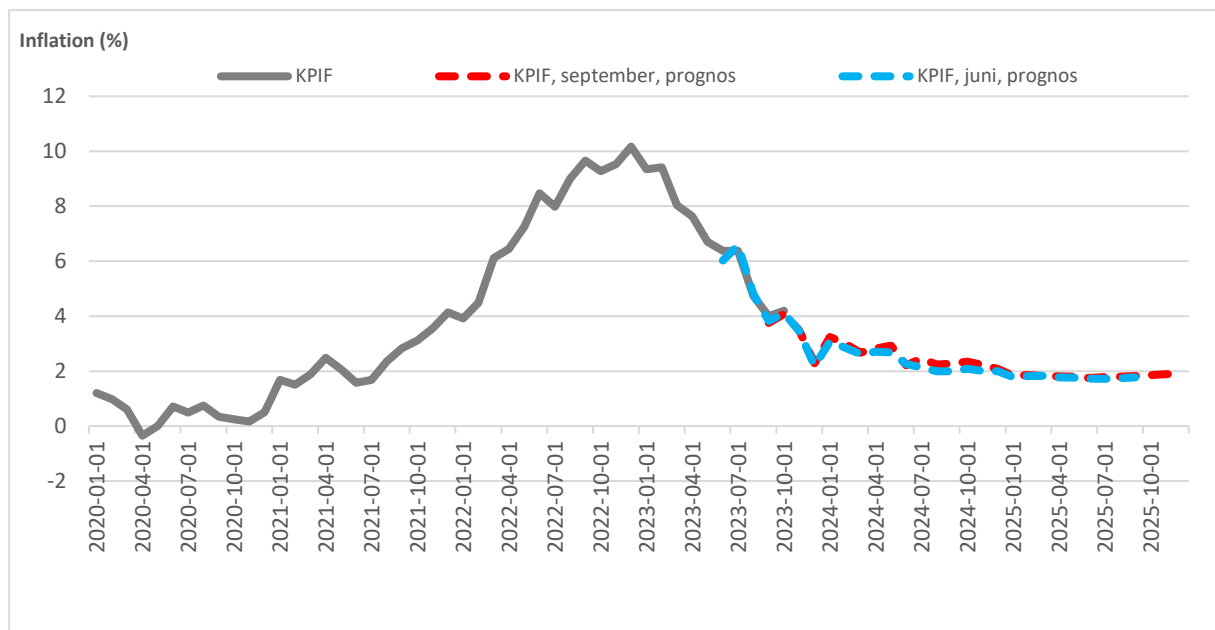

Figur 1. Konfidensindikatorn tas fram genom en företagsenkät och mäter nuläget i näringslivet samt hur företagen ser på den närmaste framtiden (källa [Norrlandsfondens konjunkturbarometer 2023](#))

Bostadsmarknad och bostadsförsörjning

Förutsättningarna på bostadsmarknaden är ogynnsamma men det går åt rätt håll. Efterfrågan på bostäder påverkas i huvudsak av tre underliggande faktorer: gynnsamma räntenivåer, god inkomstutveckling och en växande befolkning. Dessa faktorer påverkar därmed förutsättningarna för bostadsbyggande på alla kommuners bostadsmarknader. I avsnittet om demografi konstateras att prognosen över befolkningsutvecklingen är marginellt lägre än föregående år.

Räntenivåer och inkomstutveckling påverkas båda av inflationstakten. Riksbankens prognoser över inflationstakten har förändrats avsevärt sedan kriget i Ukraina inleddes i början av 2022. Räntekurvor har som följd justerats upp och flertalet höjningar av styrräntan har genomförts under 2022 och 2023. Detta medför att såväl bolåneräntor som andra räntor stigit snabbt. Inkomstutvecklingen har under det senaste året inte legat i paritet med den stigande inflationen samtidigt som den förväntade löneutvecklingen ligger lägre än prognostiserad inflation, vilket medför sjunkande reallöner. Riksbankens prognos redovisar negativ reallöneutveckling under 2022 och 2023.

Figur 2. Utveckling och prognoser av inflationstakten i Sverige, 2020-01-01 - 2025-12-01, Riksbanken

Förutsättningarna för bostadsmarknaden förändrades därmed mycket under 2022 med hög inflation, negativ reallöneutveckling och därtill stigande energipriser där endast energipriserna lättats under 2023. I slutet av 2023 (till och med oktober månad) hade villapriserna i Umeå minskat med 1,8 procent medan bostadsrättspriserna minskat med 1,9 procent under de senaste tolv månaderna. Sjunkande priser bidrar negativt till investeringsviljan på bostadsmarknaden. När priset på bostäder sjunker minskar också produktionen.

Bostadsbyggandet i Umeå kommun för 2024 förväntas ligga på samma nivåer som 2023 års bostadsbyggande. Det är framför allt bostadsbyggandet för 2025 och eventuellt 2026 som påverkas av ökad osäkerhet på bostadsmarknaden. Bostadsproduktion är en lång process och ett stopp i uppstart av projekt idag; ger effekt på färdigställandet av bostäder under främst 2025 men även 2026. Antalet påbörjade bostäder minskade under 2022 och har fortsatt att minska under 2023. Även om planberedskapen stärkts under de senaste åren och Umeå kommuns förutsättningar för ökat bostadsbyggande är bättre än för några år sedan så

kommer bostadsbyggandet 2025 att vara lägre, oavsett ekonomiska förutsättningar för branschen. Detta medför att kommunens bostadsbrist bedöms öka under åren 2024–2026 för att sedan återigen minska från och med 2027.

Arbetsmarknadskonjunktur, kompetensförsörjning och löneutveckling

Arbetsförmedlingen gör två gånger per år en arbetsmarknadsprognos för arbetsmarknaden som helhet samt en regional prognos. De anger att arbetsmarknadens omfattande brist på arbetskraft med rätt kompetens har dämpats något under 2023, men bristtalen på riksnivå är i vårens undersökning fortsatt över det historiska genomsnittet både bland offentliga och privata arbetsgivare. Allra mest omfattande är bristsituationen i norra Sverige. Då situationen på arbetsmarknaden i norr är ett resultat av tillväxt och snabbt demografisk omställning, förväntas ingen snabb omsvängning. I Norr- och Västerbotten har arbetslösheten fortsatt minska under året och Arbetsförmedlingen bedömer att den inte kommer öka nämnvärt under prognosperioden trots det försämrade ekonomiska läget i riket.

Med en förväntat låg ökning av arbetskraftstillgången behöver Umeå kommun som arbetsgivare jobba än mer med att behålla medarbetare och använda den tillgängliga kompetensen på rätt sätt. Arbetet med systematiska arbetsmiljöarbetet, Friskfaktorer och övriga insatser inom ramen för nämndernas kompetensförsörjningsplaner för att fortsatt vara en attraktiv arbetsgivare, är några exempel på viktiga insatser för att fortsätta den trenden. Att fortsatt behålla, utveckla och ge förutsättningar för omställning av kompetens hos redan anställda måste vara i fokus hos verksamheterna. Att vara en lärande organisation som involverar de anställda i förändringsresan är av största vikt.

Ytterligare insatser kommer även krävas för att säkerställa nyttjande av ännu ej fullt nyttjade resurser på arbetsmarknaden såsom studenter, pensionärer men även de personer som idag finns inskrivna som arbetssökande på Arbetsförmedlingen.

En viktig förutsättning för attraktivitet och kompetensförsörjning är den långsiktiga lönepolitiken. Parterna inom industrin tecknade ett nytt löneavtal som innebär att värdet på löneökningarna är 4,1 procent 2023 och 3,3 procent 2024. Flera andra sektorer har följt efter och tecknat avtal som följer industriavtalet och SKR har reviderat det sista avtalsåret med Kommunal som innebär att även deras löneökningstrymme skulle motsvara 4,1 procent 2023. Här ska ju påpekas att avtalen mellan SKR och samtliga de fackliga organisationerna inom kommuner och regioner går ut våren 2024. SKR:s prognos för 2025 är en löneökning på 3,4 procent.

Sammanfattning

Sveriges befolkningstillväxt förväntas halveras under de kommande 10 åren. Även Umeås befolkningstillväxt hämmas av lågt antal födda och högre utvandring. Umeå väntas växa långsammare på sikt.

De ekonomiska förutsättningarna är fortsatt osäkra, framför allt kopplat till bedömd inflationsutveckling. Under förutsättning av att inflationen faller bedöms ekonomin förbättras 2025 och 2026 då pensionskostnaderna minskar och 2027 är prognosen tillbaka till vad som skulle kunna betraktas som normal utveckling. Den urholkade köpkraften kräver dock kostnadsanpassning de kommande åren.

Konjunkturen påverkar näringslivsutvecklingen negativt men Umeå ligger bättre till än övriga Sverige då Norrland har en starkare konjunkturutveckling. Umeås branschbredd och stabil offentlig sektor skapar också motståndskraft mot kraftiga svängningar.

Det råder fortsatt stora osäkerheter i bostadsbyggandet. Det påverkas negativt av det höga ränteläget och reallönesänkningar. Eftersom bostadsbyggandet är en lång process påverkas tillgången till bostäder på sikt. Bostadsbristen förväntas öka under 2025-2026 för att sedan sjunka 2027. Bostadsbristen påverkar möjligheterna till inflyttning negativt.

En låg arbetslöshet i riket och särskilt i norr, tillsammans med en långsammare befolkningstillväxt leder till brist på arbetskraft i kommunen. Det ställer krav på omställning och förändrade arbetssätt för att kunna fortsätta leverera samhällsservice.

Grunduppdrag och resurstilldelning till kommunens nämnder

I mars 2021 fastställde kommunfullmäktige att alla nämnder och helägda bolag ska ha ett skriftligt grunduppdrag som förtydligar det kommunala ändamålet med nämnden/bolaget. Kommunfullmäktige ansvarar för att fastställa grunduppdrag till nämnd och bolag.

Grunduppdraget förtydligar det kommunala ändamålet med nämnden/bolaget samt förtydligar nämndens/bolagets roll och ansvar. Grunduppdraget är specifikt för en nämnd eller ett bolag. Grunduppdragen ska vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod. Kommunfullmäktige följer årligen upp hur nämnd/bolag hanterat sitt grunduppdrag. Grunduppdraget revideras vid behov.

För bolag framgår grunduppdraget i bolagsordning och konkretiseras genom bolagets ägardirektiv. För nämnd framgår grunduppdraget i nämndens reglemente samt i kommunfullmäktiges beslut om planeringsdirektiv och budget. Observera att grunduppdrag för styrelse och nämnder har fastställts i kommunens *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse* och därefter infogats i planeringsdirektivet.

Grunduppdraget är utgångspunkt för verksamhets- och bolagsstyrning

Inom ramen för tilldelat grunduppdrag har nämnder/bolag möjlighet att utifrån sina specifika förutsättningar och behov fastställa hur verksamhetsstyrning och uppföljning ska utformas. Detta innebär att varje nämnd och bolagsstyrelse inom grunduppdragets ramar, lagstiftning, övriga direktiv och riktlinjer från kommunfullmäktige har mandat att besluta om mål, uppdrag och aktiviteter för sina egna verksamheter samt besluta om vilka av nämndens respektive bolagets mål och uppdrag som ska vara tillämpliga för de externa utförare nämnden respektive bolaget tecknat avtal med. Vid utformning av nämnds- eller bolagsspecifik verksamhetsstyrning och uppföljning har dock nämnd och bolag att följa eventuella krav från lagstiftning och författning samt beslut och direktiv från kommunfullmäktige samt anvisning från kommunstyrelsen om hur styrning och uppföljning ska utformas.

Uppföljning av grunduppdraget

Uppföljning av grunduppdraget sker årligen genom att nämnd och bolag bedömer i vilken omfattning nämnden eller bolaget verkställt grunduppdraget och rapporterar sagda bedömning till kommunstyrelsen som sammanställer inför hantering i kommunfullmäktige. Respektive nämnd lämnar rapport med bedömning av hur väl man lyckats med sitt grunduppdrag inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning. Nämndens bedömning ska styrkas med sammanställning av relevanta underlag av kvantitativ och kvalitativ karaktär (statistik, mätningar, medborgar- /brukarundersökningar, medborgardialoger med mera).

Respektive bolag rapporterar i anslutning till delårsrapport, årsredovisning och bolagsstyrningsrapport. Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att utforma anvisning för när och hur rapportering från nämnder och bolag ska ske.

Grunduppdrag och resurstilldelning (budget)

För att möjliggöra att nämnd/bolag har förutsättningar att fullgöra sitt grunduppdrag kan nämnd/bolag tilldelas resurser från kommunfullmäktige. Utöver medel som tilldelas från kommunfullmäktige kan nämnd och bolag ha andra intäkter som nyttjas för att finansiera nämndens eller bolagets grunduppdrag. Om kommunfullmäktige inte har fastställt annat gäller prioriteringsordningen:

- Medel före grunduppdrag: Tillgängliga medel styr grunduppdragets omfattning (bredd/djup)
- Grunduppdrag före inriktningsmål: Om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före inriktningsmål fastställda av kommunfullmäktige.
- Grunduppdrag och inriktningsmål före tilläggsuppdrag: Om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag och inriktningsmål fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före eventuella tilläggsuppdrag fastställda av kommunfullmäktige.

Förändring i generella förutsättningar för styrelse och nämnder

Under några år har pensionskostnaderna ökat, framför allt 2023 och 2024. En stor del av pensionskostnaderna, den del som avser kollektivavtalad pension ingår i PO-pålägget, varför PO-pålägget ökat kraftigt dessa år. Kommunfullmäktige har i sina budgetbeslut för respektive år kompenserat nämnderna för dessa kostnadsökningar.

Inför 2025 väntas pensionskostnaderna sjunka och därmed också PO-pålägget som sjunker från 44,05% 2024 till 40,84% 2025. Ett lägre PO-pålägg innebär att kostnaderna minskar för nämnderna.

Kommunstyrelsen

Grunduppdrag

Kommunstyrelsen styr, leder och samordnar kommunens verksamheter och ekonomi samt följer upp och rapporterar utvecklingen i kommunens verksamheter till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ska samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över kommunens nämnder, bolag och av kommunen förvaltade stiftelser.

Kommunstyrelsen ska utöva en samordnad styrning, bereda ärenden inför kommunfullmäktige och ansvara för uppföljning av att fullmäktiges beslut genomförs.

Kommunstyrelsen har ansvar att leda och samordna utveckling av för kommunen strategiskt viktiga områden som ej fördelats till annan nämnd, exempelvis kommunövergripande arbete med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, näringslivs- och tillväxtpolitiskt arbete samt bostads- respektive markförsörjning. Dessutom har kommunstyrelsen ett särskilt ansvar för

- kommunkansli, arkiv och juridik
- arbetsgivarfrågor och lönehantering
- ekonomi, styrning och upphandling
- kommunikation
- markförsörjning och exploatering
- näringslivsutveckling
- säkerhet och trygghet
- strategisk utveckling och innovation
- översiktsplanering

Kommunstyrelsen är även anställningsmyndighet för kommunens samlade förvaltningsorganisation och ansvarar för arbetsgivarpolitiken.

Uppföljning av grunduppdrag

Kommunstyrelsens grunduppdrag följs upp genom att kommunstyrelsen översiktligt redovisar de mått och steg som styrelsen vidtagit för att verkställa sitt uppdrag när det gäller

- styrning, ledning och samordning
- uppföljning och uppsikt över nämnder, bolag och andra väsentliga aktörer
- beredning och verkställande av ärenden av väsentlig karaktär som hanteras i kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen ska även följa och åiterrapportera ställning och utveckling inom strategiskt viktiga områden för kommunen, exempelvis kommunövergripande arbete med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, näringslivs- och tillväxtpolitiskt arbete samt bostads- respektive markförsörjning. Uppföljning av grunduppdraget ska åiterrapporteras skriftligt,

relevanta nyckeltal, indikatorer och statistik kan användas för att beskriva och analysera utfall, trender och tendenser.

Ekonomisk ram för kommunstyrelsen 2025 (mnkr)

Kommunstyrelsens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-1 222,08
Teknisk ramjustering 2024 KS nau 2023-11-07	5,57
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-82,00
Kommunstyrelsens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	-1 298,24
Teknisk ramjustering KS nau 2023-11-28	0,30
Teknisk ramjustering KS nau 2024-01-09	0,52
Ramjustering KF 2024-04-29	-6,09
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Korrigerig av justerat PO-pålägg	-0,30
Justering för minskad kostnad PO	4,53
Justerad nettokostnad pensioner m a a ny prognos	0,24
Justering avskrivningar	-3,02
Justering utrangeringar	2,00
Tillväxtanslag	-1,00
Anslag för oförutsedda behov	-1,00
Umeå Folkets hus	0,02
Norrlandsoperan	-0,68
Säkerhet och ökad beredskap	-3,40
Jämlikhetsarbete	-0,60
Övrigt tillskott	-9,00
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-1 315,73
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-18,04
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2025 jmf 2024</i>	<i>4,53</i>
<i>I ekonomisk tilldelning ingår justering för ökad kostnad enligt KF beslut 2024-04-29</i>	<i>-6,09</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- För motivering av generella justeringar, se sid 13.

- *Justering pensioner, avskrivningar och utrangeringar.*
Avskrivningar och utrangeringar har beräknats utifrån pågående investeringar och investeringsplan för perioden. Avseende pensionskostnader baseras budgeten på pensionsförvaltarens kostnadsprognos för Umeå kommun.
- *Utvecklingsanslag*
Kommunstyrelsens tillväxtanslag och anslag för oförutsedda behov ökas med 1 mnkr vardera. Detta för att bibehålla anslagens storlek i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. En årlig förstärkning om 1 mnkr vardera på dessa anslag, läggs in i planen för 2026-2028, utifrån samma motiv.
- *Umeå Folkets hus*
Justerat bidrag enligt avtal Folket hus
- *Norrlandsoperan*
Anslaget till Norrlandsoperan har förstärkts enligt ägarsamråd med Region Västerbotten. Detta utifrån statens minskade anslag till verksamheten.
- *Säkerhet och ökad beredskap*
För att stärka arbetet med säkerhet och beredskap tillskjuts medel för civil beredskap och totalförsvaret 0,6 mnkr, motverka välfärds kriminalitet 0,6 mnkr, klimatanpassning 0,6 mnkr samt för beredskapsåtgärder avseende livsmedel mm 1,6 mnkr.
- *Jämlikhetsarbete*
För att stärka jämlikhetsarbete tillskjuts kommunstyrelsen 0,6 mnkr.
- *Övrigt tillskott*
Utöver ovanstående tillskjuts kommunstyrelsen 9 mnkr i budgeten för 2025.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag kommunstyrelsen

Tilläggsuppdrag: 2024:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att se över kommunövergripande målstyrning och planering som tillkom före införandet av kommunens nuvarande styrmodell och ta fram förslag för hur sådan styrning kan inordnas inom ram för kommunfullmäktiges styrning via inriktningsmål och program.

Tilläggsuppdrag: 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag: 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Tilläggsuppdrag 2023:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett inrättande av ett klimatpolitiskt råd

Tilläggsuppdrag: 2022:11 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en revidering av upphandlingspolicyn och tillhörande riktlinjer.

Tilläggsuppdrag 2021:8 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.

Tekniska nämnden

Grunduppdrag

Tekniska nämnden ansvarar för kommunens anläggningar; fastigheter, gator, vägar, parker och allmänna platser. Tekniska nämnden ansvarar även för kommunens interna servicefunktioner samt färdtjänst. Nämndens uppdrag är att:

- planera, bygga, förvalta och utveckla kommunens infrastruktur och offentliga utomhusmiljöer, fastigheter och IT-system
- svara för den kommunala väghållningen och förvalta offentliga platser
- försörja Umeå kommuns verksamheter med lokaler och boende för sociala behov
- svara för samordning och utveckling av kommunens IT och telefonisystem
- svara för klimatomställningsarbetet inom nämndens ansvarsområden
- tillhandahålla färdtjänst
- tillhandahålla intern service inom måltider, lokalvård och vissa vaktmästartjänster
- fullgöra kommunens uppgifter avseende trafikfrågor

Nämndens ansvarsområde omfattar alla verksamheter inom teknik- och fastighetsförvaltningen vilka är Gator och parker, Fastighet, IT, Måltidsservice samt Städ- och verksamhetsservice.

Uppföljning av grunduppdrag

Tekniska nämndens grunduppdrag följs upp kontinuerligt och återrapporteras skriftligt till kommunfullmäktige vid delårs- och årsbokslut. Nämnden kommer fastställa och använda relevanta nyckeltal, indikatorer och statistik för att översiktligt beskriva och analysera utfall, trender och tendenser avseende grunduppdraget. Detta innebär att nämnden i löptext kortfattat beskriver om nämnden anser att grunduppdraget uppnåtts och att nämnden styrker sin bedömning med följande resultatmätt:

Resultatmätt/indikator	
------------------------	--

Resultatmått/diagram andelen röda fastigheter och anläggningar ska minska	”röda anläggningar” beskriver andelen anläggningar och fastigheter med stort underhållsbehov. Förvaltningen arbetar strategiskt och metodiskt utifrån tilldelad ram för att långsiktigt stärka långtidsplanerat underhåll samt anläggningarnas skick och på så vis på sikt minska andelen röda fastigheter och anläggningar.
Resultatmått/diagram andelen döda och allvarligt skadade i trafiken ska minska	Resultatmåttet indikerar resultat av nämndens strategiska arbete för att skapa en trygg och säker gatumiljö
Resultatmått/diagram för standarden på kommunens gator och GC-vägar	Tekniska nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att föreslå och definiera lämpligt nyckeltal
Resultatmått/diagram som på ett tydligt sätt följer Tekniska nämndens roll i digitaliseringsarbetet.	Tekniska nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att föreslå och definiera lämpligt nyckeltal
Resultatmått/diagram över Andel egenägda fastigheter.	Tekniska nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att föreslå och definiera lämpligt nyckeltal

Ekonomisk ram för tekniska nämnden 2025 (mnkr)

Tekniska nämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-1 463,00
Teknisk ramjustering 2024 KS nau 2023-10-10	-0,06
Tekniska ramjustering 2024 KS nau 2023-11-07	-5,57
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-14,0
Tekniska nämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	-1 544,51
Ramjustering KF 2024-04-29	14,13
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Justering för minskad kostnad PO	12,48
Digitalisering och AI	-26,00
Klimat och miljö	-7,00
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-1 550,90
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-68,28
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2025 jmf 2024</i>	<i>12,48</i>
<i>I ekonomisk tilldelning ingår justering för minskad kostnad enligt KF beslut 2024-04-29</i>	<i>14,13</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar, se sid 13.*
- *Digitalisering och AI*
Nämnden får ökad tilldelning till IT för att intensifiera arbetet med digitalisering och AI.
- *Klimat och miljö*
Nämnden tillförs 5 mnkr för arbete inom ramen för åtgärdsprogrammet för klimat, samt 2 mnkr för att stärka vinterstandarden för hållbara färdvägar enligt plusstandard.
- Minskade hyreskostnader utifrån omförhandlade avtal ska användas till att hantera tillkommande externförhyrningar och i övrigt i den mån det går stärka arbetet med omställning (totalt 8 mnkr).

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag tekniska nämnden

Tilläggsuppdrag: 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag: 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Byggnadsnämnden

Grunduppdrag

I byggnadsnämndens uppdrag ingår att verkställa kommunens fysiska planering i form av nya detaljplaner, områdesbestämmelser samt stadsdels- och kvartersöversyner. Nämnden ansvar även för lovprövning, tillsyn och prövning av strandskyddsdispens. Nämnden tar beslut om bidrag för bostadsanpassningar. Inom nämndens område finns mättnings- och kartverksamhet, förvaltning av kommunens landskaps- och fastighetsinformation samt förädling av geografiska data. Nämnden ansvarar för den kommunala lantmäterimyndigheten samt för namnsättning av stadsdelar, gator med mera. Inom sina områden arbetar byggnadsnämnden för en hållbar utveckling i Umeå.

Uppföljning av grunduppdrag

Byggnadsnämndens uppföljning av grunduppdraget sker utifrån följande perspektiv: personal, ekonomi, kund och verksamhet. Inom respektive perspektiv finns kommungemensamma eller nämndspecifika nyckeltal angivna. Samtliga nyckeltal är viktiga för uppföljningen av nämndens grunduppdrag. De nyckeltal som är särskilt viktiga eller nyckeltal inom områden där nämnden önskar en förflyttning åsätts ett målvärde eller målintervall som följs upp av nämnden per månad, tertial eller år.

Ekonomisk ram för byggnadsnämnden 2025 (mnr)

Byggnadsnämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-57,77
Byggnadsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	-58,69
Teknisk ramjustering KS nau 2024-01-09	-0,52
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Justering för minskad kostnad PO	1,98
Landsbygdsplanering	-1,20
Detaljplaner	-1,20
Bostadsanpassning och elrullstolsgarage	-1,30
Övrigt tillskott	-2,00
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-62,93
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-4,63
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2025 jmf 2024</i>	<i>1,98</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar, se sid 13.*
- *Landsbygdsplanering*
Nämnden tillförs medel för att stärka arbetet med landsbygdsplanering.
- *Detaljplaner*
Byggnadsnämnden tillförs medel för uppdatering av äldre detaljplaner.
- *Bostadsanpassning och elrullstolsgarage*
Nämnden tillförs medel avseende bostadsanpassning 0,5 mnkr och elrullstolsgarage 0,8 mnkr.
- *Övrigt tillskott*
Utöver ovanstående tillskjuts nämnden 2 mnkr i budgeten för 2025.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag byggnadsnämnden

Tilläggsuppdrag: 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag: 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Grunduppdrag

I miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag ingår att möjliggöra god hälsa och en hållbar utveckling i Umeå. Nämnden ansvarar för prövning och tillsyn beträffande miljö- och hälsoskyddsområdet, livsmedelssäkerhet samt serveringstillstånd. Nämnden bidrar med underlag för en god samhällsplanering och utveckling genom miljöövervakning, energieffektivisering och klimatpåverkan, naturvård samt kompetensstöd i miljöfrågor vid översiktsplanering och detaljplanering. Nämnden ansvarar också för den lagstadgade budget- och skuldrådgivningen samt för att tillvarata konsumenternas intressen inom konsumentpolitikens område. I tillägg till det ska kommunens förvaltare fullgöra uppgifter enligt föräldrabalken. Nämnden ansvarar även för att avgöra i vilken omfattning tillsynsansvar enligt miljöbalken ska övertas från länsstyrelsen.

Uppföljning av grunduppdrag

Nämndens uppföljning av grunduppdraget sker utifrån följande perspektiv: personal, ekonomi, kund och verksamhet. Inom respektive perspektiv finns kommungemensamma eller nämndspecifika nyckeltal angivna. Samtliga nyckeltal är viktiga för uppföljningen av nämndens grunduppdrag. De nyckeltal som är särskilt viktiga eller nyckeltal inom områden där nämnden önskar en förflyttning åsätts ett målvärde eller målintervall som följs upp av nämnden per månad, tertial eller år.

Ekonomisk ram för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2025 (mnr)

Miljö- och hälsoskyddsnämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-20,64
Miljö- och hälsoskyddsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	-20,72
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Justering för minskad kostnad PO	0,96
Klimat och miljö	-0,80
Övrigt tillskott	-1,20
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-21,75
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-1,11
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2025 jmf 2024</i>	<i>0,96</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar, se sid 13.*
- *Klimat och miljö*
Nämnden tillförs medel för arbete inom ramen för åtgärdsprogrammet för klimat och biologisk mångfald.
- *Övrigt tillskott*
Utöver ovanstående tillskjuts nämnden 1,2 mnkr i budgeten för 2025.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag miljö- och hälsoskyddsnämnden

Tilläggsuppdrag: 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag: 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

För- och grundskolenämnden

Grunduppdrag

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla barn folkbokförda i kommunen har tillgång till förskola och pedagogisk omsorg samt skolgång i kommunens egna eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunal förskola inklusive förskolor på minoritetsspråk, pedagogisk omsorg i form av dagbarnvårdare och nattisverksamhet, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem.

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och till fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor. Vidare har nämnden ansvar för skolpliktsbevakning och samverkan med fristående verksamheter i egenskap av hemkommun, samt att bevilja tillstånd och genomföra tillsyn av fristående förskoleverksamheter eller pedagogisk omsorg.

Nämnden ska säkerställa att den kommunala utbildningen utgår från grundläggande demokratiska värderingar och alla barn och elevers lika värde.

Uppföljning av grunduppdrag

Nämnden följer upp sitt grunduppdrag via tertiärrapporter, styrkort och intern kontroll. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram för- och grundskolenämnden 2025 (mnkr)

För- och grundskolenämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-2 306,20
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-3,00
För- och grundskolenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	-2 377,52
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Justering för minskad kostnad PO	47,50
Ökad grundbemanning och elevhälsa	-10,00
Klimat och miljö	-0,70
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-2 340,72
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-31,51
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2025 jmf 2024</i>	<i>47,50</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar, se sid 13.*
- *Ökad grundbemanning*
Nämnden tillförs medel för ökad grundbemanning i högre åldrar.
- *Elevhälsa*
Nämnden tillförs medel för att förstärka elevhälsan.
- *Klimat och miljö*
Nämnden tillförs medel till Naturskolan.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag för- och grundskolenämnden

Tilläggsuppdrag: 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag: 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Grunduppdrag

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla ungdomar och unga vuxna boende i kommunen har tillgång till skola i kommunens egna verksamheter eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunens gymnasieskolor, anpassad gymnasieskola, Elitidrottsgymnasium (NIU- och RIG) och Riksgymnasium för rörelsehindrade (RH-gymnasium).

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor, samt svara för insyn och samråd gällande fristående gymnasieskolor. Nämnden ska säkerställa att nämndens verksamheter ger eleverna en grund för fortsatta studier och/eller yrkesverksamhet, samt ett aktivt deltagande i samhället i övrigt. Nämnden ansvarar övergripande för ledning, samordning och utveckling av skolväsendet.

Vidare har nämnden ett samlat ansvar för det kommunala aktivitetsansvaret och kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, gymnasienivå och som anpassad utbildning samt svenska för invandrare (sfi). Nämnden svarar vidare för arbetsmarknad och integration, genom att tillhandahålla sysselsättningsbefrämjande åtgärder samt mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.

Uppföljning av grunduppdrag

Nämnden följer upp sitt grunduppdrag via tertialrapporter, styrkort och intern kontroll. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2025 (mnr)

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-619,24
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-1,00
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens tilldelning enligt planeringsdirektiv 1	-637,40
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Justering för minskad kostnad PO	13,95
Sommarjobb lägre årskurser	-1,00
Övrigt tillskott	-28,00
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-652,45

Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024

-32,21

Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2025 jmf 2024

13,95

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- För motivering av generella justeringar, se sid 13.
- Sommarjobb lägre årskurser
Nämnden tillförs medel för att utreda sommarjobb för lägre årskurser.
- Övrigt tillskott
Utöver ovanstående tillskjuts nämnden 28 mnkr i budgeten för 2025. Detta för att hantera ökade volymer och övriga tillkommande kostnader.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Tilläggsuppdrag: 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag: 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Individ- och familjenämnden

Grunduppdrag

Individ- och familjenämndens grunduppdrag är att tillgodose behov av stöd och omsorg inom socialtjänstens lagstadgade ansvarsområde för att stärka och trygga den enskilde att leva ett självständigt liv. Socialtjänsten arbetar förebyggande för att främja jämlika levnadsvillkor.

Grunduppdraget omfattar att:

- ge stöd, omsorg och skydd till barn, unga och vuxna
- ge stöd och service till barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning
- ge stöd till självförsörjning och tillgodose behov av försörjningsstöd
- tillgodose behov av råd, stöd samt handläggning av familjerättsliga frågor
- tillhandahålla familjerådgivning
- erbjuda hälso- och sjukvård till personer i bostad med särskild service och under vistelsetid på daglig verksamhet
- erbjuda hälso- och sjukvård till personer i ordinärt boende (hemsjukvård under 65 år).

Uppföljning av nämndens grunduppdrag

Enligt ledningssystem för kvalitet (SOSFS 2011:9) ska verksamheterna planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten. Med hjälp av processer, rutiner samt ett systematiskt förbättringsarbete ska verksamheten uppnå god kvalitet. För huvudprocessen *Tillgodose behov av stöd och omsorg* är nämndens målsättning *Att stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv* utgångspunkten i nämndens uppföljningsstruktur. Uppföljningsstrukturen utgår ifrån ett systematiskt kvalitetsarbete i nämndens delprocesser och ger förutsättningar att följa och synliggöra nämndens verksamhet. Eftersom delprocesserna och grunduppdraget är tätt sammankopplat bidrar strukturen till att möjliggöra uppföljning av nämndens grunduppdrag. Genom att övergripande sammanfatta arbetet i delprocesserna kan nämnden bedöma i vilken utsträckning nämnden har verkställt sitt grunduppdrag.

Ekonomisk ram för individ- och familjenämnden 2025 (mnkr)

Individ- och familjenämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-1 653,40
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-35,00
Individ- och familjenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	-1 747,63
Teknisk ramjustering KS nau 2024-01-09	-0,61
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Justering för minskad kostnad PO	25,45
Tillskott	-52,00
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-1 774,78
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-85,78
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2025 jmf 2024</i>	<i>25,45</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- För motivering av generella justeringar, se sid 13.
- Tillskott

För att hantera ökade volymer och tillkommande kostnader tillförs nämnden 52 mnkr.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag individ- och familjenämnden

Tilläggsuppdrag: 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag: 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Äldrenämnden

Grunduppdrag

Äldrenämnden ansvarar för kommunens insatser inom äldreomsorg samt hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå i den enskildes hem för personer 65 år och äldre.

Äldreomsorgens insatser är frivilliga och ges efter en ansökan från den enskilde och utifrån en individuell bedömning.

Äldrenämndens övergripande uppdrag är att främja självständighet och kvarboende. Detta sker genom förebyggande verksamhet, information kring seniorlivet och aktiviteter som främjar hälsa och välmående hos den enskilde.

Äldrenämndens ger service, vård och omsorg i form av hemtjänst och hemsjukvård samt stöd i form av dagverksamhet, korttidsboende samt stöd och avlastning för anhöriga. Är den enskilde i behov av heldygnsomsorg och omfattande hälso- och sjukvård bedöms behov av plats på ett vård- och omsorgsboende.

Uppföljning av nämndens grunduppdrag

Äldrenämnden följer upp grunduppdraget, mål och uppdrag genom uppföljning av aktiviteter, resultatmätt samt ekonomiskt utfall. Nämndens uppföljning syftar även till att kunna jämföra utvecklingen över tid samt med andra kommuner. Baserat på nämndens uppföljning, egen och statlig tillsyn och inlämning av officiell statistik gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram för äldrenämnden 2025 (mnkr)

Äldrenämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-1 334,88
Äldrenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	-1 373,60
Teknisk ramjustering KS nau 2024-01-09	0,61
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Justering för minskad kostnad PO	28,24
Ökad bemanning och omställning	-52,00
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-1 396,75
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-62,47
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2025 jmf 2024</i>	28,24

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- För motivering av generella justeringar, se sid 13.
- Ökad bemanning och omställning

För att hantera ökade volymer och det omställningsarbete som behöver intensifieras för att säkra nämndens grunduppdrag långsiktigt, tillförs medel motsvarande 52 mnkr.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag äldrenämnden

Tilläggsuppdrag: 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag: 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Kulturnämnden

Grunduppdrag

Kulturnämnden svarar för folkbibliotek, Skolbiblioteksservice, konstverksamhet, kulturskola, kvinnohistoriskt museum, kultur i skolan, kultur för seniorer, arrangemang i Väven och kommungemensamma arrangemang samt den kommungemensamma konstsamlingen.

Utöver detta svarar Kulturnämnden för Sveriges Depåbibliotek och lånecentral samt stöd till kulturföreningar, kulturfestivaler och studieförbund. Kulturnämnden fördelar stipendier och annat stöd till kulturutövare samt till samlingslokaler.

Kulturnämnden ska medverka i kommunens arbete med stadsmiljö- och bevarandefrågor och i kommunövergripande kulturfrågor som handläggs av andra nämnder och styrelser.

Kulturnämnden ska inom sitt ansvarsområde stödja och främja yttrandefriheten, möjliggöra konstnärliga upplevelser, stödja skapande verksamhet, samarbeta och samråda med samhällsorgan, föreningar, intresseorganisationer, övriga tillskyndare inom verksamhetsområdet samt stödja och främja internationellt kulturutbyte

Uppföljning av nämndens grunduppdrag

Kulturnämnden följer upp sitt grunduppdrag i verksamhetens tertialrapportering, intern kontroll, kvalitetsdeklarationer, uppföljning av kulturpolitiskt program samt i uppföljning av biblioteksplanen. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och åiterrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram för kulturnämnden 2025 (mnr)

Kulturnämndens fastställda budget för 2024 (beslut i 20 juni 2023)	-164,85
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-1,00
Kulturnämndens tilldelning enligt förslag planeringsdirektiv 1	-171,32
Teknisk ramjustering KS nau 2023-11-28	-0,56
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Justering för minskad kostnad PO	2,84
Tillskott	-0,80
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-169,84
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-3,44
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2025 jmf 2024</i>	<i>2,84</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning under 2024

- För motivering av generella justeringar, se sid 13.
- Tillskott

Nämnden tillförs 0,3 mnkr för kulturlöfte samt 0,5 mnkr för att förstärka arbete med föreningslivet avseende Umeå växer tryggt och säkert samt folkbildningsinsatser.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag kulturnämnden

Tilläggsuppdrag: 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag: 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Fritidsnämnden

Grunduppdrag

Fritidsnämnden ansvarar för att erbjuda Umeås invånare ett rikt, jämlikt, jämställt och hållbart fritidsutbud, där barn och ungas delaktighet och möjlighet till utveckling har en särställning. Nämnden erbjuder fritidsaktiviteter och inkluderande mötesplatser, för unga liksom för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. Nämnden har det samlade ansvaret för handläggning av kommunens föreningsbidrag, samt ett särskilt uppdrag att stödja föreningslivet och främja det ideella engagemanget.

Nämnden ansvarar för skötsel och utyrning av idrotts- och fritidsanläggningar, både för elit- och breddidrott. I uppdraget ingår även skötsel av friluftsområden samt fiskefrämjande åtgärder. Nämnden har i uppdrag att erbjuda Umeås invånare badupplevelser, friskvård samt ansvara för simundervisning för samtliga grundskoleelever.

Uppföljning av nämndens grunduppdrag

Uppföljning av fritidsnämndens grunduppdrag och tillfälliga satsningar sker varje tertiäl. Uppföljningen resulterar i en rapport där nämnden samtidigt följer upp utfall kring ekonomi och personal. I slutet av året återrapporteras även mätbara mål och indikatorer. Enskilda beslut dokumenteras och följs upp löpande enligt plan. Tertiälvis följer nämnden också upp åtgärderna i internkontrollplanen. Utöver detta görs också ett antal revisioner av verksamheten varje år, antingen av kommunrevisionen eller internt inom ramen för kvalitetsarbetet. Resultatet av revisionerna och eventuella åtgärder återkopplas till nämnd. Baserat på rapportering och revision gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram fritidsnämnden 2025 (mnkr)

Fritidsnämndens fastställda budget för 2024 (beslut i juni 2023)	-152,81
Teknisk ramjustering 2024 KS nau 2023-10-10	0,06
Ramtillskott 2024 enligt KF beslut 2023-11-27	-1,00
Fritidsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	-159,01
Teknisk ramjustering KS nau 2024-01-09	0,26
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Justering för minskad kostnad PO	2,45
Friluftsliv och vandringsleder	-1,00
Föreningsliv och Umeå växer tryggt och säkert	-1,00
Övrigt tillskott	-0,40
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-158,69
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-5,21
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2025 jmf 2024</i>	<i>2,45</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- *För motivering av generella justeringar, se sid 13.*
- *Friluftsliv och vandringsleder*
Nämnden tillförs medel för arbete med vandringsleder och friluftsliv.
- *Föreningsliv och Umeå växer tryggt och säkert (UVTS)*
Nämnden tillförs resurser för att förstärka arbete med föreningslivet avseende Umeå växer tryggt och säkert
- *Övrigt tillskott*
Utöver ovanstående tillskjuts nämnden 0,4 mnkr i budgeten för 2025.

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag fritidsnämnden

Tilläggsuppdrag: 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Tilläggsuppdrag: 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Personalnämnden

Grunduppdrag

Nämnden är kommunens samordnande nämnd för personalstrategiska frågor. Nämnden samordnar och verkar för att Umeå kommun har en enhetlig och sammanhållen personalpolitik samt följer upp och rapporterar utveckling och ställning i personalpolitiska frågor till kommunfullmäktige och nämnderna.

Uppföljning av nämndens grunduppdrag

Nämnden följer upp sitt grunduppdrag via egen och andra nämnders tertiärrapportering, styrkort och intern kontroll samt via personalnämndens specifika årsrapport. Baserat på underliggande rapportering gör nämnden bedömning av grunduppdragets genomförande och återrapporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Ekonomisk ram för personalnämnden 2025 (mnr)

Personalnämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2023)	-1,26
Personalnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	-1,31
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Justering för minskad kostnad PO	0,02
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-1,29
Ökad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	-0,03
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2025 jmf 2024</i>	<i>0,02</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- För motivering av generella justeringar, se sid 13.

Valnämnden

Valnämnden ska fullgöra de uppgifter som ankommer på valnämnd samt ansvara för genomförande av val eller folkomröstning enligt vallagen, folkomröstningslagen samt lagen om kommunala folkomröstningar.

Ekonomisk ram för valnämnden 2025 (mkr)

Valnämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2023)	-18,38
Valnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	-18,72
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2024	
Justering för minskad kostnad PO	0,19
Justering m a a 2025 ej valår	15,03
Förslag ekonomisk tilldelning för 2025	-3,50
Minskad ekonomisk tilldelning 2025 jämfört med 2024	14,88
<i>Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2025 jmf 2024</i>	<i>0,19</i>

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- För motivering av generella justeringar, se sid 13.

Gemensamma nämnder

Umeå kommun har fyra gemensamma nämnder med andra kommuner. Budget för dessa hanteras i samråd med övriga deltagande kommuner och fastställs av Umeå kommunfullmäktige. Umeås andel av de kommungemensamma nämndernas tilldelning ingår i det totala budgetbeslutet och framgår i tabell 1.

Brand och räddningsnämnden har tilldelats ett ramtillskott om 13 mnkr. Av dessa medel avser 8,5 mnkr arbetstidsdirektivet och ska inte ingå i den regionsgemensamma delen av nämnden under implementeringstiden. Först när det är implementerat och driftsatt under ett helt kalenderår ska det ingå i regleringen mellan ingående kommuner enligt fördelningsnyckel. I övrigt avser tillskottet Umeås andel av ökade kostnader för räddningstjänst i beredskap (RIB) på deltidsstationer samt medel för övriga kostnadsökningar.

Inriktningsmål och program

Kommunfullmäktige styr med inriktningsmål och program

Kommunfullmäktige fastställde i mars 2021 riktlinjer för aktiverande styrning i Umeå kommun, där framgår att kommunfullmäktige använder inriktningsmål för att skapa riktning och förändring i en avgränsad fråga eller inom ett avgränsat område som är gemensamt för flera kommunala aktörer.

- Inriktningsmålen kan syfta till att skapa såväl utvecklings- som driftskapacitet.
- Inriktningsmålen berör alltid flera kommunala aktörer.
- Inriktningsmålen bör vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod.
- Inriktningsmålen ska vara minst 3 och maximalt 9

Ett givet inriktningsmål ska enbart destinerats till de namngivna nämnder och bolag som:

- särskilt ska prioritera arbete med just detta inriktningsmål
- bedöms ha de reella förutsättningar som krävs för att inriktningsmålet ska uppnås

På följande sidor presenteras kommunens inriktningsmål med tillhörande program. I beredningsprocessen får alla nämnder och bolag möjlighet att yttra sig över dem. Även om inte alla nämnder är direkt involverade i arbetet med ett givet inriktningsmål och program så förväntas alla nämnder verka för att inriktningsmålen ska uppfyllas och att program med fokusområden och åtgärder kan verkställas. Eventuella inriktningsmål som destinerats till bolag ska infogas i bolagets ägardirektiv varpå förändrat ägardirektiv fastställs vid bolagstämman och därefter anmäls till kommunfullmäktige.

Ett program fungerar som en konkretisering och inramning av respektive inriktningsmål som kommunfullmäktige antar. Ett program omfattar nya eller befintliga planer, strategier, projekt, tilläggsuppdrag, samverkansavtal och överenskommelser som bedöms vara relevanta och väsentliga för kommunens möjligheter att nå det inriktningsmål som programmet ska stödja. Ett program berör oftast flera nämnder och bolagsstyrelser. Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att upparbeta, upprätthålla och vid behov utveckla kommungemensam modell för programhantering.

Varje program inleds med beskrivning av vad som ska prioriteras och utgöra fokusområden under kommande planeringsperiod. För att följa och analysera kommunkoncernens utveckling mot målbilden kan kommunövergripande indikatorer kopplas till varje inriktningsmål. I varje program finns även förteckning över de styrande dokument som inryms i programmet.

Inriktningsmål

Mål 1. Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 1 destinerar särskilt till: kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Umeå energi, AB Bostaden, Vakin samt Infrastruktur i Norr AB.

Mål 2. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Samordningsansvar: kommunstyrelsen

Mål 2 destinerar särskilt till: individ- och familjenämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden samt tekniska nämnden.

Mål 3. Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 3 destinerar särskilt till: för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, tekniska nämnden, byggnadsnämnden samt äldrenämnden.

Mål 4. Umeå ska vara klimatneutralt till 2040

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 4 destinerar särskilt till: kommunstyrelsen, byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, tekniska nämnden, Umeå kommunföretag, AB Bostaden, Umeå energi, samt Vakin.

Program för tillväxt

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål 1 - Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.

Programmets syfte är att prioritera och lyfta viktiga fokusområden, faktorer och förmågor som Umeå behöver utveckla för att kunna bibehålla och stärka tillväxten där den befolkningsmässiga tillväxten kräver ca 35 000 arbetstillfällen netto till år 2050. Umeå är på god väg men samtidigt behöver vi stärka arbetet inom angivna områden.

Tillväxtprogrammets tre fokusområden

Programmet för tillväxt tar sin utgångspunkt och bygger vidare på det arbete som har gjorts och som pågår inom Näringslivsstrategins och Översiktsplanens genomförande samt den tillväxtrapport som tagits fram under 2021. Utifrån denna grund ska följande fokusområden prioriteras för perioden 2024–2025:

1. Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer

Med en växande befolkning måste fler bostäder tillkomma och vi måste fortsätta växa med människorna i fokus. Nya bostäder ska komplettera befintliga stadsdelar och tätorter, samt tillkomma inom kollektivtrafikstråk. Nya bostadsområden ska ha hög täthet. Ett svagt bostadsbyggande är en tydlig hämmare av tillväxt och motsatt, en hög takt i bostadsbyggandet driver tillväxt och stärker även för Umeå viktiga branscher såsom bygg och fastighet. Planberedskapen måste öka i kommunen och målet är ge förutsättningar för minst 2000 bostäder per år. Huvudansvar: KS, BN

2. Universiteten som tillväxtmotorer

Universiteten har varit den enskilt viktigaste faktorn bakom Umeås starka tillväxt. Platsen Umeå och Umeå Kommun har på många olika sätt växt ihop med universiteten och samverkan sker både på övergripande nivå men även brett inom områden som tex gemensamma innovationsmiljöer, kompetensförsörjning och talangattraktion. Huvudansvar: KS, PN, GVN

3. Etableringar och företagens tillväxt

Fokus på arbetstillfällen och hur vi kan nyttja och stärka Umeås diversifiering och förmåga att växa inom alla sektorer. Men även ett starkt fokus på att stärka Umeås förmåga att attrahera, omhänderta och utveckla etableringar utifrån omvärldens

efterfrågan på ren energi och att Umeås specifika styrkor tillvaratas. Huvudansvar: KS, Umeå Energi

Uppföljning

För varje fokusområde kommer prioriterade delmål och måttal med indikatorer tas fram och konkretiseras i handlings- och aktivitetsplaner. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning. Näringslivsavdelningen och avdelningen Övergripande planering har uppdrag från kommunstyrelsen att vara programansvariga och har därmed det operativa ansvaret för samordning, uppföljning och utvärdering av programmet. Indikatorer kommer att tas fram i respektive handlingsplan.

Riktade utvecklingsanslag för tillväxtområdet

Anslag (tkr)	Budget 2023	Budget 2024	Plan		
			2025	2026	2027
Utvecklingsanslag tillväxt	20 315	19 815	19 815	19 815	19 815

Relaterade dokument

Övergripande styrdokument

- Strategisk plan 2016–2028
- Umeå kommuns Näringslivsstrategi
- Umeå kommuns Översiktsplan
- Umeå kommuns Bostadsförsörjningsprogram

Övriga relaterade dokument

- Program för social hållbarhet
- Program för klimatneutralitet
- Umeås stadsdelar – så står det till
- CEMR-deklarationen (jämförelse)
- Globala målen – Agenda 2030
- Social progress declaration

Program för social hållbarhet

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål två och tre; Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden, samt Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.

Programmets syfte är att bidra till att uppnå kommunens ambitioner att motverka ökade skillnader mellan medborgarna genom att bygga kommunen och verksamheterna så jämlikt och jämställt som möjligt och aktivt arbeta för att skapa goda livsvillkor för alla¹.

Utifrån denna grund ska följande fokusområden prioriteras för perioden 2024–2025:

Fokusområde 1 - Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Detta fokusområde syftar till att Umeå på väg mot 200 000 invånare ska fortsätta vara en trygg, öppen och socialt sammanhållen kommun med hög grad av tillit och välbefinnande.

1.1 Förhindra framväxten av segregation och utsatta områden

I arbetet ingår att utveckla hur kommunen mellan olika förvaltningar kan arbeta mer tillsammans, samt med andra aktörer och civilsamhället, detta i syfte att förbättra och utveckla arbetsmetoderna för att skapa ännu bättre förutsättningar för tidiga insatser och långsiktiga verksamheter. Huvudansvar: KS, IFN, FGN, BN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

1.2 Ett Umeå fritt från våld

Arbetet med ett Umeå fritt från våld syftar till att minska våldet i Umeå kommun. Huvudansvar: KS, IFN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

1.3 Motverka segregation och framväxten av utsatta områden

Eftersom ökad segregation minskar tillfällena för möten mellan människor, samt påverkar tilliten och sammanhållningen i samhället är det viktigt att långsiktigt arbeta för att motverka alla former av segregation, såväl ekonomisk segregation som bostadssegregation eller etnisk segregation. Huvudansvar: KS, IFN, FGN, FN, KN, UKF genom Bostaden och Ultra

¹ Se Umeå kommuns strategiska plan 2016–2028 för en beskrivning och definition av det strategiska området Goda livsvillkor.

Fokusområde 2 - Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Jämställdhetsmålet är en övergripande strategisk fråga för kommunen och jämställdhet ska även fortsatt genomsyra samtliga program, då jämställdhetsstrategin slår fast att alla verksamheter inom kommunen ska bedriva ett aktivt jämställdhetsarbete. De insatser som anges under detta utvecklingsområde ska därför ses som prioriteringar för särskilda satsningar inom jämställdhet som bidrar till att stärka den sociala hållbarheten.

2.1 Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering

All planering ska genomsyras av öppenhet, demokrati och jämställdhet. Vi ska utveckla det offentliga rummet så att alla, flickor och pojkar, kvinnor och män kan vistas där på lika villkor. Huvudansvar: JUSK, KS, BN, TN

2.2 Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling

Arbetet har fokus på att medvetandegöra förutsättningar och erfarenheter för flickor och pojkar, kvinnor och män i vår kommun, och vilka konsekvenser dessa får, för att utifrån denna analys skapa en jämnare fördelning av makt och resurser. Huvudansvar: JUSK

2.3 Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Arbetet knyter an till ett Umeå fritt från våld som utgår ifrån Umeå kommuns handlingsplan mot våld, samt det sjätte nationella jämställdhetspolitiska delmålet. Huvudansvar: JUSK, IFN, TN

Fokusområde 3 - Barns uppväxtvillkor

Umeå kommun ska vara en bra plats att växa upp på och alla barn i vår kommun ska ha goda, jämlika uppväxtvillkor, oavsett föräldrarnas bakgrund, inkomst eller livsval

3.1 Barn och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas

Arbetet utgår ifrån barnkonventionens grundläggande principer om barnets rätt att uttrycka sina åsikter och bli lyssnade på i alla frågor som rör det, och är en del i det pågående arbetet med dialog och demokratiutveckling med fokus på utvecklad medborgardialog. Huvudansvar: KS, FGN, GVN, IFN, FN, KN, TN

3.2 Motverka barnfattigdom

Arbetet mot barnfattigdom utgår ifrån Umeå kommuns handlingsplan för halverad barnfattigdom. Huvudansvar: IFN, GVN, PN, KN, FN, FGN, KS, TN, BN

3.3 Förebyggande folkhälsoarbete

Folkhälsoarbetet är en viktig del för att uppnå en socialt hållbar utveckling genom att skapa goda levnadsvillkor och utvecklingsmöjligheter för hela befolkningen i Umeå kommun. Både det hälsofrämjande och det sjukdomsförebyggande arbetet är viktigt. Inom fokusområdet barns uppväxtvillkor prioriteras kommunens folkhälsoarbete med barn och unga, men arbetet är viktigt livet ut och ett folkhälsoperspektiv med fokus på jämlika förutsättningar för en god folkhälsa ska genomsyra hela programmet.

Huvudansvar: KS, FGN, GVN, IFN, FN, KN, TN

Fokusområde 4 - Boende och bebyggelsemiljö

Detta fokusområde handlar om att i takt med fortsatt tillväxt utveckla boendemiljöer som är trygga, tillgängliga och som främjar delaktighet samt möten mellan människor.

4.1 Fortsätta arbetet med strategier för hållbar tillväxt för att stärka den sociala hållbarheten

Arbetet utgår ifrån de strategier för hållbar tillväxt som fastställs i översiktsplanen, som gynnar hållbara flöden, skapar förutsättningar för ett gott vardagsliv och värnar betydelsen av lokal platsidentitet och social hållbarhet, där ett fortsatt målmedvetet arbete för ökad blandning i hela kommunen är grundläggande. Huvudansvar: KS, BN, TN, UKF genom Bostaden och Ultra

4.2 Stärka mötesplatser och överbrygga barriärer

Arbetet utgår ifrån rekommendationerna i rapporten Umeås stadsdelar – så står det till, samt Program för hållbar landsbygdsutveckling i Umeå kommun, som understryker vikten av att stärka mötesplatser, skapa förutsättningar för socialt sammanhållna stadsdelar och tätorter, samt platser och motverka såväl fysiska som sociala barriärer i det offentliga rummet. Huvudansvar: KS, BN, FN, KN, TN, ÄN UKF genom Bostaden och Ultra

4.3 Främja en socialt hållbar bostadsförsörjning och motverka hemlöshet

Kommunens övergripande bostadspolitiska mål är att möta både dagens och framtidens behov av bostäder. För en socialt hållbar bostadsförsörjning och motverka hemlöshet kan det behövas särskilda åtgärder riktade mot de mest utsatta i samhället, utifrån Umeå kommuns bostadsförsörjningsprogram. Huvudansvar: KS, BN, IFN, TN, UKF genom Bostaden

Fokusområde 5 - Arbete och försörjning

Arbete och sysselsättning har betydelse för människors livskvalitet och delaktighet och inflytande i samhällslivet. Att kunna försörja sig är en grundläggande förutsättning för goda livsvillkor och för att minska socioekonomiska skillnader. Även sambandet mellan arbete eller sysselsättning och god hälsa är väl belagt i forskningen. Lika viktigt som sysselsättningen i sig är rätten till yrken utefter ens kompetens. En jämlik arbetsmarknad är vad som på allvar skapar förutsättningar för ett jämlikt och socialt hållbart samhälle.

5.1 Skapa förutsättningar för att stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv och en högkvalitativ välfärd för livets alla skeden

Utbildning är en nyckel till försörjning, inte minst för personer i olika typer av utsatthet, och en grundläggande faktor för att kunna stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv. Kort eller ingen utbildning innebär markant högre risk för arbetslöshet, lägre lön och i förlängningen ohälsa. De data som kommunen har kring livsvillkor, ekonomi och hälsa utgör beslutsunderlag för att prioritera och följa upp kommunens arbete med jämlikhet och folkhälsa. Huvudansvar: FGN, GVN, KS, IFN, ÄN, UKF genom Bostaden

5.2 Särskilt stöd till de personer som står långt från arbetsmarknaden

Arbetet syftar till att samordna insatser för att förbättra kompetensförsörjningen och påskynda individers etablering i arbetslivet med särskilt fokus på personer som står långt från arbetsmarknaden i samverkan med bland annat arbetsförmedlingen, Umeåregionens kommuner och Samordningsförbundet. Huvudansvar: FGN, GVN, IFN

5.3 Åtgärder för att förhindra diskriminering och säkerställa jämlika möjligheter måste fördjupas och breddas

För att säkerställa mångfald och jämlika möjligheter behöver kommunen som arbetsgivare visa att medarbetare inte missgynnas på grund av etnisk bakgrund eller trosuppfattning vid rekrytering, möjlighet till intern rörlighet, utveckling och avancemang. Kommunen i egenskap av arbetsgivare ska ta fram tydliga åtgärder för att nå breddad rekrytering till ledningsarbete, i första hand genom att aktivt bredda rekryteringen till de kommuninterna ledarskaps- och traineeutbildningar som genomförs. Ett systematiskt arbetssätt för att bättre mäta och möjliggöra analys och åtgärder i relation till diskrimineringsgrunderna behöver tas fram. Arbetet skall följas upp inom ramen för aktiva åtgärder och de personalpolitiska målen. Huvudansvar: PN, KS

5.4 Motverka framväxten av ett skuggsamhälle och en ökad arbetslivskriminalitet

Begreppet skuggsamhälle används för att beskriva en växande grupp av marginaliserade människor i samhället som lever utanför samhällets skyddsnät och som ofta utnyttjas på arbetsmarknaden. Ett växande skuggsamhälle och ökad arbetslivskriminalitet i form av exempelvis människohandel och exploatering riskerar att ha negativ inverkan på demokratin och tilliten i samhället, vilket är viktiga fundament för den sociala hållbarheten. Huvudansvar: KS och GVN

Uppföljning

Övergripande planering, samhällsbyggnadsförvaltningen, är programansvarig och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av programmet. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplaner i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Riktade utvecklingsanslag för Social hållbarhet

Anslag (tkr)	Budget 2023	Budget 2024	Plan		
			2025	2026	2027
Utvecklingsanslag Social hållbarhet	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000

Relaterade dokument

Övergripande styrdokument samt dokument som relaterar till flera fokusområden

- Strategisk plan för Umeå kommun 2016–2028
- Umeå kommuns översiktsplan
- Umeå kommuns program för hållbar landsbygdsutveckling
- Strategi för jämställdhetsarbete i Umeå kommun
- Kulturpolitiskt program för Umeå kommun

- Program för tillgänglighet i Umeå kommun
- Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten

Relaterade dokument för fokusområde 1

- Handlingsplan mot våld
- Åtgärdsplan Umeå växer-tryggt och säkert
- Färdriktning 2020–2025 Umeå växer-tryggt och säkert

Relaterade dokument för fokusområde 2

- Strategi för jämställdhetsarbete i Umeå kommun
- Den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet på lokal och regional nivå (CEMR-deklARATIONEN)
- Länsstrategi Ett jämställt Västerbotten 2023-2030

Relaterade dokument för fokusområde 3

- Umeå kommuns handlingsplan mot barnfattigdom
- Kommungemensam handlingsplan för det suicidförebyggande arbetet

Relaterade dokument för fokusområde 4

- Umeå kommuns översiktsplan
- Umeå kommuns bostadsförsörjningsprogram
- Umeå kommuns handlingsplan mot hemlöshet

Relaterade dokument för fokusområde 5

- Överenskommelse om samverkan för att förbättra kompetensförsörjningen och påskynda individens etablering i arbetslivet mellan Arbetsförmedlingen, Umeåregionens kommuner och Samordningsförbundet.

Program för Klimatneutrala Umeå 2040

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål 4 - Umeå ska vara klimatneutral till 2040

Programmets syfte är att minska utsläppen av växthusgaser för att bidra till att minska den globala uppvärmningen och de klimatförändringar som medföljer, i enlighet med Parisavtalet. Kommunfullmäktige har i februari 2020 antagit lokala miljömål och beslutat att Umeå ska vara klimatneutralt 2040², dvs ha nettonollutsläpp av växthusgaser. Som ett delmål beslutades att Umeå kommunkoncern ska vara klimatneutral 2025³.

Umeå kommunkoncern genomförde 2021 en första nulägesanalys⁴ av de utsläpp av växthusgaser som uppstår från den egna verksamheten. Analysen grundade sig på 2019 års tillgängliga data och visade att koncernen ger upphov till ungefär 20 % av de territoriella växthusgasutsläppen inom Umeå kommun.

Mot denna bakgrund ska följande fokusområden prioriteras för perioden 2024–2025:

Fokusområde 1 – Transporter

Transporter har stor betydelse för klimatpåverkan – de står för ungefär hälften av all klimatpåverkan i Umeå. Därför kommer det behövas stora förändringar på det området för att klara klimatmålen. Samtidigt är transporter väldigt viktiga för att samhället ska fungera. Stadens alla aktörer och invånare behöver därför vara delaktiga i arbetet med att minska transporternas och resornas klimatpåverkan.

Umeå kommuns arbete med att bli ett mer transporteffektivt samhälle och minska klimatpåverkan från resor och transporter utgår från översiktsplanen och de strategier som finns där. Det finns flera redan beslutade program och styrdokument (se nedan), där strategierna konkretiseras – det är av största vikt att de åtgärderna effektbedöms och genomförs.

² Klimatneutralt Umeå 2040 - Klimatneutralt Umeå innebär att senast år 2040 ska Umeå inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Målet innebär att utsläppen av växthusgaser från Umeå ska vara minst 85 procent lägre år 2040 än utsläppen år 1990. (Definitioner har samma betydelse som Sveriges klimatmål.)

³ Klimatneutral kommunkoncern 2025 – Kommunkoncernen utsläpp av växthusgaser ska minska och ska vara minst 85 % lägre år 2025 än utsläppen år 2019. Det kan ske med hjälp av bland annat cirkulära materialflöden och återbruk, hållbart resande och transporter, grön energi och energieffektivisering. (Umeå kommunkoncern följer samma definition som Sveriges klimatmål. Det finns dock inget nuläge för 1990 varav Umeå kommun använder 2019 års tillgängliga data som basår.)

⁴ Nulägesanalysen presenteras i Umeå kommunkoncerns åtgärdsprogram för miljömålen.

Fokusområde 2 - Bygg och anläggning

Bygget av nya hus, vägar och annan infrastruktur genererar stora klimatutsläpp. Samtidigt måste de byggnader och den infrastruktur som redan finns underhållas, vilket också medför utsläpp. En växande kommun behöver fler bostäder och i Umeå ska det finnas förutsättningar för ytterligare 2000 bostäder per år, utbyggnad av den kommunala servicen, och förbättrade förutsättningar för industri och företag att etablera sig och växa. Därför kommer det att krävas stora förändringar i materialval och byggteknik för att minska byggsektorns klimatpåverkan.

Fokusområde 3 - Energi, el och fjärrvärme

Produktion och användning av el och fjärrvärme står för omkring en femtedel av Umeås totala växthusgasutsläpp. I och med Umeås tillväxt med fler bostäder och utveckling av industrier tillsammans med en elektrifiering av hela samhället inklusive transportsektorn kommer dessutom användningen av el att öka i Umeå liksom uttaget av effekt.

För att minska klimatutsläppen behövs en samhällsomställning och livsstilsförändringar med ett ökat fokus på bland annat energieffektivisering i byggnader, energirådgivning till privatpersoner och företag samt fortsatt utveckling av produktion av el och fjärrvärme och metoder för koldioxidinfångning.

Fokusområde 4 - Cirkulär ekonomi

För att klara klimatmålen är det viktigt att ställa om från en linjär ekonomi till en så kallad cirkulär ekonomi. En linjär ekonomi bygger på att naturresurser utvinns, produceras, konsumeras och sedan blir till avfall. En cirkulär ekonomi bygger i stället på kretsloppstänkande, alltså att material och produkter återanvänds eller återvinns för att fortsätta skapa värde så länge som möjligt. Det handlar bland annat om att verka för ökad återvinning, matavfallsutsortering och användning av fjärrvärme liksom om olika satsningar på återbruk och reparationer.

Fokusområde 5 - Övergripande insatser

För att klara klimatmålen måste konkreta insatser inom områden med stor klimatpåverkan kompletteras med mer övergripande insatser för att utveckla kommunkoncernens förmåga att bidra till Umeås klimatomställning. Det handlar om exempelvis metodutveckling inom uppföljning, upphandling och klimatinvesteringsplaner samt kunskapshöjning och samarbete lokalt till internationellt. Även ledning, styrning och organisation likt etablering av gemensamma styr- och arbetsgrupper utifrån prioriterade områden är viktigt.

Uppföljning

Kommunstyrelsen har samordningsansvar för programmet och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering.

Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. En viktig del i programuppföljningen är att säkerställa om programmet uppnår sitt syfte.

Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda fokusområdena till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Umeå Energi, Bostaden och VAKIN upprättar årligen hållbarhetsredovisningar. Där redovisas bland annat utsläpp från egna transporter, energianvändning och energiproduktion och relevanta mätetal ingår som en del i uppföljningen av programmet.

Indikatorer

Indikator	Status	Mål 2025	Långsiktigt mål (2030/2040)	Källa
Förändring av territoriella utsläpp av CO ₂ e jmf basår 1990, %	-34% (2021)	-	-85% (2040)	SMHI Nationella emissionsdatabasen
Utsläpp av växthusgaser, kommunorganisatoriskt scope 1 och 2, kton CO ₂ e	94 kton (2022)	14 kton*	Minska	Klimatberäkning för kommunkoncernen
Andel hållbart resande (buss, cykel, gång) i Umeås tätort, %	50% (2022)	65%	Öka	Kommunövergripande resvaneundersökningar
Energianvändning av flytande icke förnybara bränslen, MWh per invånare	7,92 MWh per invånare (2021)	-	Fossilfria drivmedel (2030)	SCB Kommunal och regional energistatistik

*motsvarar 85 % mindre utsläpp än år 2019

Riktade utvecklingsanslag för klimatneutralitet

Anslag (tkr)	Budget 2023	Budget 2024	Plan		
			2025	2026	2027
Utvecklingsanslag klimatneutralitet	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000

Relaterade dokument till program för klimatneutralitet

Styrdokument antagna av KF/KS

- Avfallsplan för Umeåregionen (KF 2020)
- Cykeltrafikprogram (KF 2018)
- Energiplan (KF 2003)
- Fotgängarprogram för Umeå (KF 2019)
- Godstrafikprogram (KF 2018)
- Inköps- och upphandlingspolicy (KF 2016)
- Kollektivtrafikprogram (KF 2021)
- Näringslivsstrategi Umeå kommun (KF 2019)
- Parkeringsprogram (KS 2013)
- Riktlinjer för resor i tjänsten, Umeå kommun (KS 2016)
- Strategiska planen (KF 2016)
- Trafiksäkerhetsprogram (KF 2014)
- Umeå kommuns Översiktsplan (KF 2018)
- Umeås lokala miljömål (KF 2020)
- Åtgärdsplan för minskade utsläpp av växthusgaser (KF 2009)
- Åtgärdsprogrammet för renare luft (KF)

Övriga relaterade dokument

- Program för social tillväxt
- Program för social hållbarhet
- Resepolicy

Umeå kommunkoncerns bolag

- Affärsplan 2018–2022 (Bostaden 2017)
- Affärsplan 2020–2024 (Vakin 2019)
- Affärsplan inkluderar hållbarhetsmål för minskat klimatpåverkan (UPAB)
- Affärsplan inkluderar hållbarhetsmål för minskad miljö- och klimatpåverkan (Umeå Energi)
- Hållbarhetspolicy (Umeå Energi)
- Hållbarhetsstrategi (Bostaden, ej beslutat)
- Kollektivtrafikplan inkluderar hantering av miljöambitioner (Kollektivtrafiken 2020)
- Ägardirektiv för de kommunala bolagen
- Miljöledningssystem (ISO 14 001) Umeå Energi, Vakin, delar av Umeå kommun

Undertecknade åtaganden

- Klimatkontrakt 2030
- Circular Cities Declaration
- Covenant of Mayors
- Cities Race to Zero

Kommande styrdokument

- Arkitekturpolicyn/träbyggnadsstrategi
- Handlingsplan för cirkulär ekonomi
- Umeås Klimatfärdplan

Personalpolitiska mål och uppdrag

Personalpolitiska mål

Välfärden står inför stora utmaningar gällande finansiering och personalbrist. Vi behöver därför förnya våra arbetsätt för att klara utmaningarna och här ger digitaliseringen avgörande möjligheter. Vi behöver också förbättra vår samverkan över förvaltningsgränserna och med andra organisationer.

Mål 5. Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället. Samordningsansvar: personalnämnden.

Mål 6. Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30. Samordningsansvar: personalnämnden.

Mål 7. Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden. Samordningsansvar: personalnämnden.

God ekonomisk hushållning - Ekonomiska riktlinjer, tilläggsuppdrag och finansiella mål

Finansiella mål

Mål 8. Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ska uppgå till 2 procent 2025–2028.

Regler för god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning innebär att både kommunens finansiella mål och verksamhetsmässiga grunduppdrag uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsmässigt och effektivt och att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer. Det genomförs så här:

- Umeå kommuns verksamhet styrs av kommunfullmäktige genom grunduppdrag, mål och budgetramar för drift och investeringar. Av kommunfullmäktige fastställd budgetram för nämnd innefattar medelstilleddning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet.
- Nämnder som redovisar eller befarar ett underskott som överstiger en procent av tilldelad budgetram ska, om underskottet uppgår till mer än 1 mnkr, snarast redovisa en pris- och tidsatt åtgärdsplan till kommunstyrelsen och vidta de åtgärder som krävs för att uppnå en budget i balans
- De i planeringsdirektiv, budget och verksamhetsplan angivna grunduppdragen och målen ska följas upp under budgetåret och slutligt avrapporteras i bokslut/verksamhetsrapporter.
- Den ekonomiska planeringen ska utgå från försiktighetsprincipen, där säkerhet i antaganden är en viktig grundförutsättning.
- Överskott är en nödvändig förutsättning för att finansiera framtida investeringar.
- Verksamheternas nettokostnader får inte öka snabbare än skatteintäkter, generella statsbidrag, utjämning och finansnetto.
- Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att Umeå kommun har god ekonomisk hushållning och följer kommunallagens krav på budget i balans. Nämnderna har detta ansvar inom sitt område och inom ramen för sin budget.
- Vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras. Alla större förändringar av verksamheten ska kostnadsberäknas (kalkyleras) och resursavstämmas före genomförande.
- Alla beslut ska innehålla en ekonomisk konsekvensbeskrivning som tydliggör hur beslutet påverkar kommunens ekonomi och hur det ska finansieras.

Uppföljning, analys och utvärdering

Åtterrapportering till kommunfullmäktige

Åtterrapportering till kommunfullmäktige från kommunstyrelse, nämnder och bolag sker via årsredovisning över föregående kalenderår. Årsredovisning sammanställs av kommunstyrelsen och överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer inför kommunfullmäktiges sammanträde i april. Förutom årsredovisningen ska kommunstyrelsen sammanställa och överlämna ett delårsbokslut över årets åtta första månader, delårsbokslutet inkluderar kommunstyrelse, nämnder och bolag. Delårsbokslutet överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer senast 15 oktober.

För att förbättra kommunfullmäktiges insyn och möjlighet att hantera avvikelser sker även återrapportering från nämnder, bolag och kommunstyrelse till kommunfullmäktige via en förenklad rapport för perioden januari–april. Den förenklade rapporten innehåller information relaterad till bolagens ekonomi samt nämndernas ekonomi och personalförhållanden.

Övrig uppföljning

De kommunala verksamheterna följs upp och utvärderas kontinuerligt. Uppföljning och utvärdering sker med syfte att följa nämnders och bolags grunduppdrag samt uppfyllelse av inriktningsmål och tilläggsuppdrag, men även att uppnå kvalitet och utveckling av kommunens strukturella förutsättningar/resurser. Uppföljning och utvärdering ger även signaler om behov av och underlag för att kunna korrigera grunduppdrag, inriktningsmål, planering eller resursfördelning. Uppföljning sker till exempel genom:

- uppföljning av grunduppdrag
- uppföljning av inriktningsmål & program
- uppföljning av tilläggsuppdrag
- resultatutvärderingar
- process- och kvalitetsuppföljning
- medborgar- och brukarundersökningar
- synpunkter och klagomål från medborgare och brukare
- uppföljning Intern kontroll
- förslag- och avvikelshantering.

Intern styrning och kontroll

Kommunfullmäktige har beslutat om riktlinjer för kommunens arbete med intern styrning och kontroll. Den interna kontrollen skall baseras på riskanalyser och innehålla lämpliga åtgärder mot prioriterade risker. För mer information se Riktlinjer för Intern styrning och kontroll.

Lagstadgade planer

Umeå kommun är enligt lag ålagd att utarbeta vissa kommunala planer. Dessa lagstadgade planer bereds på kommunfullmäktiges uppdrag av aktuell nämnd och beslutas av kommunfullmäktige (om så krävs i lagstiftningen) alternativt ansvarig nämnd.

Budget 2025 och plan 2026–2028 för nämnder och styrelse

Budgetram för nämnd innefattar medelstilleddning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet och utgår från att PO-pålägget förändras från 44,05 procent i 2024 års budget till 40,84 procent i budget för 2025. För 2026 och 2027 har PO-pålägget beräknats till 40,10% respektive 40,30% vilket har beaktats i beräkningarna för 2026 och 2027.

Budgetramarna är nettokostnadsramar för styrelse och nämnder. Ramarna har beräknats utifrån nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av verksamheter till nytt ansvar regleras genom beslut om tekniska förändringar av budgetramarna.

Tabell 1. Budgetramar nämnder och styrelse 2025

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2024*	Budget 2025	Plan		
			2026	2027	2028
Kommunstyrelse**	-1 301 386	-1 315 728	-1 318 335	-1 378 801	-1 451 382
Teknisk nämnd	-1 474 381	-1 550 904	-1 624 307	-1 703 980	-1 770 313
För- och grundskolenämnd	-2 309 205	-2 340 717	-2 451 502	-2 571 749	-2 671 862
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-620 239	-652 453	-683 333	-716 851	-744 757
Individ- och familjenämnd	-1 689 006	-1 774 784	-1 858 784	-1 949 958	-2 025 866
Äldrenämnd	-1 334 275	-1 396 749	-1 462 857	-1 534 610	-1 594 350
Byggnadsnämnd	-58 297	-62 929	-65 908	-69 141	-71 832
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-20 643	-21 753	-22 782	-23 900	-24 830
Kulturnämnd	-166 409	-169 845	-177 883	-186 608	-193 873
Fritidsnämnd	-153 485	-158 692	-166 203	-174 355	-181 142
Kommunfullmäktige	-3 922	-3 983	-4 172	-4 377	-4 547
Valnämnd	-18 383	-3 500	-20 000	-3 600	-3 700
Personalnämnd	-1 263	-1 290	-1 351	-1 418	-1 473
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-73 145	-86 384	-90 472	-94 910	-98 605
Överförmyndarnämnd i Umeåregionen	-15 705	-16 164	-16 929	-17 759	-18 450
IT kapacitetsnämnd	0	0	0	0	0
Umeåregionens nämnd för PA-system	0	0	0	0	0
Summa nämndsramar	-9 239 746	-9 555 873	-9 964 817	-10 432 015	-10 856 981
Varav finansiella kostnader pensioner	-90 298	-50 979	-24 880	-35 091	-36 985
Summa verksamhetens nettokostnader (exkl finansiella kostnader)	-9 149 448	-9 504 894	-9 939 937	-10 396 924	-10 819 996

*Aktuell budget, dvs inklusive KF beslut om tilläggsbudget 27 november, beslutade tekniska ramjusteringar samt KF beslut 29 april om justering av budget.

**Avser total ram för kommunstyrelsen vilken även innefattar av kommunfullmäktige beslutade åtaganden och finansiella kostnader för pensioner.

Tabell 2. Specifikation av kommunstyrelsens budgetram

Kommunstyrelse	Budget 2024*	Budget 2025	Plan		
			2026	2027	2028
Kraftverksamhet	177 000	117 000	117 000	117 000	117 000
Kollektivtrafik	-160 566	-166 566	-172 566	-188 566	-204 566
Umeå Folkets Hus	-26 292	-26 555	-26 821	-27 089	-27 360
Västerbottens Museum	-17 790	-18 430	-19 093	-19 781	-20 493
Norrlandsoperan	-32 554	-34 406	-35 645	-36 928	-38 257
Friskvårdsbidrag	-7 584	-7 671	-7 747	-7 825	-7 903
Fackliga förtroendemän	-13 918	-13 961	-14 251	-14 820	-15 368
Utdelning från UKF	0	0	0	0	0
Utvecklingsanslag:					
- Tillväxtanslag	-19 815	-20 815	-20 815	-20 815	-20 815
- Verksamhetsutvecklingsanslag social hållbarhet	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag klimat	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag omställning	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Anslag för oförutsedda behov	-20 481	-21 337	-21 337	-21 337	-21 337
Avskrivningar	-556 662	-596 859	-616 990	-641 791	-666 295
Utrangeringar	-14 000	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
Pensioner nettokostnad	-327 931	-215 420	-175 936	-178 139	-195 144
Kommunstyrelsen administration, bidrag och politisk verksamhet övrigt	-265 793	-283 707	-297 135	-311 709	-323 844
Summa kommunstyrelse (inkl finansiella kostnader pensioner)	-1 301 386	-1 315 728	-1 318 335	-1 378 801	-1 451 382

* Aktuell budget, dvs inklusive KF beslut om tilläggsbudget 27 november, beslutade tekniska ramjusteringar samt KF beslut 29 april om justering av budget.

Tabell 3. Resultaträkning 2024–2028

Belopp i mnkr

	Budget 2024*	Budget 2025	Plan		
			2026	2027	2028
Verksamhetens intäkter	2 105,6	2 227,0	2 330,7	2 438,8	2 538,4
Verksamhetens kostnader	-10 698,4	-11 135,0	-11 653,7	-12 193,9	-12 692,1
Avskrivningar	-556,7	-596,9	-617,0	-641,8	-666,3
Verksamhetens nettokostnader	-9 149,4	-9 504,9	-9 939,9	-10 396,9	-10 820,0
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämning	9 346,2	9 786,0	10 281,1	10 776,1	11 231,5
Finansiella intäkter	277,6	284,0	326,7	386,6	465,8
Finansiella kostnader	-381,4	-369,3	-400,6	-485,6	-585,3
Fördelningsreserv för politiska prioriteringar		0,0	-61,7	-64,7	-67,4
Resultat	93,0	195,8	205,6	215,5	224,6

* Aktuell budget, dvs inklusive KF beslut om tilläggsbudget 27 november samt KF beslut 29 april om justering av budget.

Tabell 4. Finansieringsbudget 2024–2028

Belopp i mnkr

	Budget 2024*	Budget 2025	Plan		
			2026	2027	2028
Tillförda medel					
Resultat	93,0	195,8	205,6	215,5	224,6
Avskrivningar	556,7	596,9	617,0	641,8	666,3
Pensionsavsättning	132,2	11,1	-26,7	-26,3	-25,0
Summa tillförda medel	781,9	803,8	795,9	831,0	865,9
Använda medel					
Nettoinvesteringar	-1 623,0	-1 135,9	-1 290,0	-1 197,8	-1 350,2
Nettoutgifter mark- och exploatering	-173,7	-175,6	-192,8	-155,1	-104,3
Summa använda medel	-1 796,7	-1 311,5	-1 482,8	-1 353,0	-1 454,4
Förändring av rörelsekapital	-1 014,8	-507,7	-686,9	-521,9	-588,5

* Aktuell budget, dvs inklusive KF beslut om tilläggsbudget 27 november samt KF beslut 29 april om justering av budget.

Tabell 5. Nyckeltal

	Budget 2024*	Budget 2025	Plan		
			2026	2027	2028
Nettokostnadernas (exkl avskrivningar) andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	91,9%	91,0%	90,7%	90,5%	90,4%
Soliditet	29,8%	30,6%	31,3%	32,2%	32,8%
Självfinansieringsgrad inklusive exploatering	30,7%	61,9%	55,5%	63,4%	61,3%
Självfinansieringsgrad exklusive exploatering	33,4%	71,7%	63,8%	71,6%	66,0%
Låneskuld/invånare, tkr **	21,7	25,1	29,7	33,1	36,9

* Aktuell budget, dvs inklusive KF beslut om tilläggsbudget 27 november samt KF beslut 29 april om justering av budget.

**Inklusive exploateringsintäkter, exklusive vidareutlåning till bolagen.

Investeringsramar 2025–2028

Mot bakgrund av att den senaste demografiprognosen visar på en lägre ökningstakt än tidigare, främst beroende på lägre födslokal, att behoven av äldreomsorg är under förändring samt prognosticerad personalbrist, har kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott gett äldrenämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt tekniska nämnden i uppdrag att analysera konsekvenserna i investeringsbehoven utifrån detta. Uppdragen ska avrapporteras under hösten och vävas in i planeringen för 2026-2029.

- Att ge äldrenämnden i uppdrag att bedöma behov av förändringar i investeringsplan 2026-2029 utifrån en analys av det totala behovet av lokaler dvs inklusive externa förhyrningar. Uppdraget ska genomföras i samråd med tekniska nämnden.
- Att ge för- och grundskolenämnden i uppdrag att se över kommande lokalinvesteringar med anledning av förändringar i befolkningsprognos för perioden 2026-2029. Uppdraget ska genomföras i samråd med tekniska nämnden
- Att ge gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att se över kommande lokalinvesteringar med anledning av förändringar i befolkningsprognos för perioden 2026-2029. Uppdraget ska genomföras i samråd med tekniska nämnden
- Att ge Tekniska nämnden i uppdrag att göra översyn och påvisa behov av förändringar i 10-årigt investeringsunderlag utifrån förändrade förutsättningar. Uppdraget ska genomföras i samråd med berörda verksamhetsnämnder.
- Att ge stadsledningskontoret i uppdrag att genomföra omvärldsbevakning av demografiutvecklingens konsekvenser för lokalförsörjning i jämförbara kommuner

Tabell 6. Investeringsramar per nämnd

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2024*	Budget 2025	Plan		
			2026	2027	2028
Kommunstyrelsen*	141 858	61 078	66 267	71 656	24 951
Teknisk nämnd*	1 304 940	944 128	1 088 665	1 036 434	1 189 407
För- och grundskolenämnd	37 862	21 425	22 080	15 220	27 588
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	19 650	11 000	10 000	21 000	14 900
Individ- och familjenämnd	16 245	9 710	9 144	8 726	9 901
Äldrenämnd	44 210	37 145	24 437	22 437	43 626
Byggnadsnämnd	471	471	470	470	479
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	283	283	282	282	287
Kulturnämnd	7 280	4 873	4 850	4 850	8 347
Fritidsnämnd	17 155	15 700	15 700	15 700	15 826
Valnämnd	500	550	500	500	510
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd*	32 560	29 550	47 582	550	14 344
Summa styrelse/nämnd	1 623 014	1 135 913	1 289 976	1 197 824	1 350 167
Mark- och exploatering - anläggningar	278 800	265 100	321 650	478 150	464 350
Summa inkl mark- och exploatering	1 901 814	1 401 013	1 611 626	1 675 974	1 814 517

*Inklusive tekniska ramjusteringar samt korrigering i enlighet med investeringsbilaga i KF-beslut i juni 2023.

Tabell 7. Nya investeringsprojekt, över 50 mnkr

Projekt	Totalt 2025-2028	Total budget
Djupbäcken Klimatanpassning	65 000	65 000
Tvärån Klimatanpassning	65 000	65 000
Förskola Stöcke 6 avd ny	62 100	62 100
Förskola Tomtebo strand 6 avd	62 100	62 100
Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-6	180 000	180 000
Stöcke skola nybyggnad två paralleller F-3	61 776	180 000

Redogörelse för ekonomin i de kommunala bolagen

Utifrån nya lagkrav ska kommunens budget innehålla en redogörelse för ekonomin i de kommunala bolagen. Då bolagen står inför väsentliga investeringsbehov är det investeringsprognoserna och dess inverkan på de ekonomiska förutsättningarna som lyfts fram för Umeå kommun. Det bör dock observeras att kommunfullmäktige inte beslutar om investeringarna, utan det är endast en information. Vilka investeringar som ska genomföras beslutar respektive bolag själva. Fullmäktige ska dock ta ställning innan principiellt viktiga beslut fattas i de kommunala bolagen, exempelvis beslut om stora investeringar. Under planeringsperioden planeras dock inte för några sådana investeringar, utan kommunfullmäktige styr bolagen genom ägardirektiv och genom de kreditlimiter som fastställs inför varje budgetår.

Under perioden 2025-2028 uppgår den samlade investeringsprognosen för bolagskoncernen till nästan 10 miljarder kronor, vilket innebär i snitt 2,5 miljarder per år. De största investeringarna planeras inom Umeva, AB Bostaden samt Umeå energi AB. Dessa bolag är de största bolagen i koncernen och de står för ca 70 procent av bolagskoncernens samlade investeringsvolym dessa år.

Inom Umeva, kommunens VA-bolag, handlar den ökade investeringsnivån under perioden om investeringar för vattenförsörjning. Inom Umeå energi investeras det i värme och elnät och inom AB Bostaden beräknas nyproduktion av bostäder komma gång under 2026 men framför allt under 2027-2028. Även ett nytt vård- och omsorgsboende ligger i planen. Bolagens investeringar är kassaflödesgenererande, dvs självbärande inom respektive bolag. Inom bolagskoncernen finns dock infrastrukturinvesteringar som inte är självbärande i det korta perspektivet, men som finansieras inom UKF-koncernen som helhet. Den största är renovering och utbyggnad av Umeå hamn. Detta åtagande innebär att det inte planeras för någon utdelning från UKF till kommunen under planeringsperioden.

Nedanstående tabell visar de prognosticerade investeringsvolymerna för bolagskoncernen för 2025-2028, där de helägda bolagen framgår enskilt.

Tabell 8. Prognos investeringar bolagskoncern, mnkr

	2024	2025	2026	2027	2028
Umeå Energi	335	506	567	429	497
Bostaden	364	398	508	625	709
Umeva	335	411	740	839	793
INAB	25	80	250	325	260
Hamnen	167	570	350	490	270
Övriga UKF	225	144	10	13	100
Totalt UKF	1 452	2 109	2 426	2 721	2 629

Bilagor till planeringsdirektiv 2025

Bilaga 1 – Förslag till investeringsbudget 2025 plan 2026–2028

Bilaga 2 – 10-årigt investeringsunderlag 2025–2034

Bilaga 3 – Förslag till mark- och exploateringsbudget 2025 och plan 2026–2028